

11a) Realismus v české a evropské literatuře

Realismus převládl v literatuře v 2. polovině 19. století (realis – skutečný, reálný)

- vliv rozvoje přírodních a technických věd
- literatura je chápána jako vědecká analýza společnosti
- literární díla přibližují pravdivý obraz skutečnosti
- hrdina se stále vyvíjí a někdy je nahrazen kolektivem
- objektivní přístup k vyjadřovaným faktům, autor není účasten, ale stojí jakoby nad příběhem
- kritika nedostatků ve společnosti
- román je analýzou skutečnosti
- nové výrazové prostředky (hovorová řeč, nářečí, archaismy)
- rozvíjí se filozofie

Anglie

Charles Dickens (1812 – 1870) - námětem jeho povídek jsou osudy bezprizorních dětí, kritika sociální nespravedlnosti, vlastní zkušenosti

David Copperfield

Oliver Twist

Malá Dorotka

Nadějně vyhlídky

Zlé časy

Sestry Bronteovy (Šarlota a Emily) – v jejich dílech se odráží vlastní zážitky z nehostinného a větrného kraje severní Anglie, o dívkách vychovaných v internátní škole

Jana Eyrová

Na větrné hůrce

Daniel Defoe

Robinson Crusoe

Francie

Honoré de Balzac (1799 – 1850) – autor cyklu lidské komedie (zhruba 100 románů), chtěl představit všechny lidské typy a společenské vrstvy, motivem povídek jsou rodinné vztahy

Otec Goriot

Sestřenice Běta

Bratranec Pons

Ztracené iluze

Lesk a bída kurtizán

Stendhal (1783-1842)

Červený a černý – román, předvádí své hrdiny v přetvářce a intrikách

Kartouza parmská – román, předvádí své hrdiny v přetvářce a intrikách

Lucien Leuwen – román, předvádí své hrdiny v přetvářce a intrikách

Gustav Flaubert (1821–1880) – mistr v zobrazení lidských vášní a v analýze lidských stavů

Paní Bovariová – jeho nejlepší román

Citová výchova – román o ztrátě iluzí

Emil Zola (1840–1902) – hlavní představitel naturalismu

Nana

Zabiják

Břicho Paříže

Rusko**Lev Nikolajevič Tolstoj (1828–1910)**Vojna a mír – románová epopéj o napoleonských válkách v RuskuAnna Kareninová – román zachycující protiklady lásky**Fjodor Michajlovič Dostojevskij (1821–1881)** – ve svém díle zachycuje všechny vrstvy ruské společnosti (zájem o nejubožejší lidi) a poukazuje na negativní jevy své dobyZločin a trest – realisticko-filozofický román o lidském svědomí, úvaha o právu zabít jiného člověkaBratři Karamazovi - román**Anton Pavlovič Čechov (1860-1904)** – prozaik, dramatik, autor mnoha novel, povídek a divadelních her.

Narodil se v Tanganrogu. Pocházel z kupecké rodiny, která se po bankrotu přestěhovala do Moskvy.

Absolvoval lékařskou fakultu, ale praxi jen vykonával krátce a začal se věnovat jen literatuře.

Tři sestryRacekStrýček VáňaVišňový sad**Realismus u nás** (viz 8 Havlíček, Němcová)**Karel Václav Rais (1859-1926)** – Narodil se v podkrkonoší, ve svých povídkách zobrazil těžký život venkovanů v horských krajích, vyzvedává práci učitelůZapadlí vlastenci - vyzvedává práci učitelů, všímá si tvrdého života na vesniciZápad – o faráři působícím mezi lidmi na HlineckuPantáta Bezoušek

povídky – rodiče a děti

Na vejníku**Tereza Nováková (1853-1912)** – Pocházela z pražské poloněmecké rodiny, později žila v Litomyšli, pracovala v ženském hnutíÚlomky žuly – sbírka povídek, sociální románMaloměstský román - líčí osudy Havlíčkovy dcery ZdeňkyJiří Šmatlán – ze současnosti, hlavní postava rekapituluje svůj život a zjišťuje že se mu nepovedlJan Jílek – z doby protireformační, umírá daleko od domova**Alois Jirásek (1851-1930)** – prozaik, dramatik a básník. Pocházel z řemeslnické rodiny z Hronova.

Vystudoval gymnázium a potom historii na filozofické fakultě. Působil jako středoškolský profesor.

1) nejstarší obdobíStaré pověsti českéZ čech až na konec světadivadelní hry2) husitstvíMezi proudyProti všemBratrstvoHusitský krála) historickéJan HusJan ŽižkaJan Roháč z Dubéb) ze současnostiOtecVojnarkaLucerna3) pobělohorské obdobíTemnoPsohlavciSkály a skaláci4) doba národního obrozeníF.L.VěkFilozofská historieU nás